

Наукові перспективи
Видавнича група

ЖУРНАЛ
Національні інтереси

України

10(15)
2025

Військова академія (м. Одеса)

Видавнича група «Наукові перспективи»

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного
управління*

«Національні інтереси України»

№ 10(15) 2025

2025

ISSN 3041-1793 Online

УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-10\(15\)](https://doi.org/10.52058/3041-1793-10(15))

**“Національні інтереси України”: науково-практичний журнал. 2025.
№ 10(15) 2025. С.1388.**

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України #1415 від 02.10.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування; 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності); 051 Економіка; 052 Політологія

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.12.2024 № 1721 журналу присвоєно категорію “Б” зі спеціальностей: К1 Державна безпека; К2 Безпека державного кордону; К6 Забезпечення військ (сил)

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 10.10.2025, № 5/10-25)

Програмні цілі науково-практичного журналу “Національні інтереси України” (далі – журнал): публікація оригінальних наукових статей із найактуальніших питань національної безпеки, публічного управління та адміністрування, права, економіки і політології України, зарубіжних країн для розвитку, удосконалення української національної науки та освіти; організація наукових дискусій

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Рік заснування: 2024.

Журнал виходить раз на місяць

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії:

Кириленко Володимир Анатолійович - доктор військових наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри Воєнної академії імені Євгенія Березняка, полковник (Київ, Україна)

Почесний редактор:

Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління», полковник (Київ, Україна)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»

Акімов О.О., Федорович В.В., Федоренко І.М. <i>ОБҐРУНТУВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ ТА ПРОПОЗИЦІЙ ДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ, ЩО РЕГЛАМЕНТУЮТЬ ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ</i>	21
Балагур Л.О. <i>ЕВОЛЮЦІЯ ВОЄННОГО МИСТЕЦТВА: ВІД АНТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ ДО СУЧАСНИХ ГІБРИДНИХ ВІЙН</i>	42
Глуздань О.П., Осипець О.В. <i>ІНФОРМАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ МЕДІАДИСКУРСУ ТА ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ</i>	51
Гула В.В., Бачинська Д.О. <i>ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРИКОРДОННОГО КОНТРОЛЮ НА ДЕРЖАВНОМУ КОРДОНІ УКРАЇНИ З РЕСПУБЛІКОЮ МОЛДОВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ</i>	63
Гула В.В., Самойленко О.О., Лисенко Ж.А. <i>АДАПТАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ ЄС У СФЕРІ ПРИКОРДОННОГО КОНТРОЛЮ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	74
Дегтяр О.А. <i>АЛГОРИТМИ КООРДИНАЦІЇ ТА СИНХРОНІЗАЦІЇ ПОЛЬОТУ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ЗСУ</i>	87
Залужний В.Ф. <i>БЕЗПЕКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ КОСМІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ: АНАЛІЗ ТРЕНДІВ 2022–2025 РОКІВ</i>	100
Золотов А.В. <i>СУЧАСНІ МОДЕЛІ ВІЙСЬКОВОГО ЛІДЕРСТВА: ПОРІВНЯННЯ ДОКТРИН США, НАТО ТА УКРАЇНИ</i>	118

- Овчиннікова В.О., Дьяков М.І.** 870
МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН БАЛТІЇ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ
- Онофрійчук О.П., Авдейчик О.М., Гребень Е.І., Бригідир П.В., Кушнірук О.Ю., Малеш С.В., Веремчук І.І.** 881
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ
- Сторожев Р.І., Шкурко Я.І.** 894
ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМАНДИ В МІЖКУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ: РОЛЬ ЛІДЕРСТВА, ОРАТОРСЬКИХ НАВИЧОК ТА СТРАТЕГІЙ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ
- Тесак О.В.** 906
МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: СУТНІСТЬ, НАПРЯМИ, ВИДИ
- РОЗДІЛ «Публічне управління та адміністрування»**
- Бобось О.Л., Мерзлюк Л.В.** 912
МЕХАНІЗМИ УХВАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ: ОСОБЛИВОСТІ ВІЙСЬКОВОГО ЛІДЕРСТВА У КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
- Гончарук В.В., Парахненко В.Г., Підлісний Є.В.** 922
ПРАВОВІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: ЗАХИСТ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА КЛІМАТИЧНИХ ВИКЛИКІВ
- Дегтяр А.О.** 930
СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА КРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ
- Дегтяр О.А., Ясюк О.М.** 943
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ ІНТЕГРАЦІЄЮ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Запорожець Т.В. <i>СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗМІЦНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ЗОВНІШНІХ ЗАГРОЗ</i>	960
Зарубенко А.О., Дегтяр О.А. <i>ГАРАНТІЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ ДЛЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ</i>	972
Канцір І.А., Смолин Я.В. <i>ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЯК ДРАЙВЕР РОЗВИТКУ СФЕРИ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН</i>	987
Криштанович М.Ф. <i>ДОСВІД КРАЇН ЄС ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВИКОНАВЧНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ</i>	1001
Малиш Н.А., Москаленко С.О., Бібік Д.В. <i>ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ</i>	1012
Мойсіяха А.В. <i>УПРАВЛІННЯ ЗАЙНЯТІСТЮ НАСЕЛЕННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНО – ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ</i>	1024
Молибога Р.М. <i>РОЛЬ ПРОГНОЗУВАННЯ У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОЮ СФЕРОЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ</i>	1034
Ніколюк О.В., Чумакова Г.В., Квашенко В.П. <i>ІНТЕГРАЦІЯ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ У ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ФАКТОР СТІЙКОСТІ СУСПІЛЬСТВА ПІД ЧАС ВІЙНИ</i>	1044
Овчарова Ж.М. <i>ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ПУБЛІЧНОГО РЕАГУВАННЯ НА ВИКЛИКИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА РІВНІ РЕГІОНУ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	1057
Остапчук В.М., Дегтяр О.А. <i>СТРАТЕГІЧНА РОЛЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ПРОЯВАМ</i>	1068

- Першко Л.О., Левченко Д.Ю., Довгалюк В.С.** 1078
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ТА ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ДОХОДІВ: ВІД АНТИФРОД-СТРАТЕГІЙ ДО ПРОТИДІЇ ФІНАНСОВОМУ ТЕРОРИЗМУ
- Петровський П.М., Тарасюк О.І.** 1091
ПІДГОТОВКА ВІЙСЬКОВИХ ПОЖЕЖНИКІВ ЯК ЕЛЕМЕНТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ ТА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
- Радзівілов Г.Д.** 1104
КІБЕРЗАХИСТ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ
- Радзішевська Є.Б., Рисована Л.М., Шапкін А.С., Алексеєнко Р.В.** 1122
ІНФОРМАЦІЯ ТА ВЛАДА
- Салата Г.В., Бачинська Н.А.** 1136
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ІСТОРИЧНОМУ ТА УПРАВЛІНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ: К.Л. ЮЩЕНКО І ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІНФОРМАТИКИ
- Ситник Т.І.** 1149
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНУ
- Сікало М.В.** 1159
ІНТЕРОПЕРАБЕЛЬНІСТЬ, Е-ІДЕНТИЧНІСТЬ І БАЗОВІ РЕЄСТРИ ЯК ФУНДАМЕНТ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: УРОКИ КРАЇН СХІДНОЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ
- Тіхонов Г.М., Чайковська О.Є.** 1170
ІНТЕГРОВАНІ ЦИФРОВІ РІШЕННЯ У СФЕРІ ЗБОРУ Й АНАЛІЗУ ІНФОРМАЦІЇ ПРО УКОМПЛЕКТОВАНІСТЬ: ДОСВІД НАТО ТА ПОТРЕБИ УКРАЇНИ
- Толмачов О.А., Семенець-Орлова І.** 1182
ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО БОЙОВИХ ДІЙ У ВИМІРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ

УДК: 316.77:364.694:616-03

[https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10\(15\)-1122-1135](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10(15)-1122-1135)

Радзішевська Євгенія Борисівна кандидат фізико-математичних наук, доцент, Харківський національний медичний університет, кафедра медичної та біологічної фізики і медичної інформатики, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0001-9149-7689>

Рисована Любов Михайлівна кандидат технічних наук, доцент, Харківський національний медичний університет, кафедра медичної та біологічної фізики і медичної інформатики, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0001-7937-4176>

Шапкін Антон Сергійович кандидат медичних наук, доцент, Харківський національний медичний університет, кафедра гістології, цитології та ембріології, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0002-6437-4840>

Алексеєнко Роман Васильович кандидат медичних наук, доцент, Харківський національний медичний університет, кафедра фізіології, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0002-0926-7903>

ІНФОРМАЦІЯ ТА ВЛАДА

Анотація. Стаття присвячена дослідженню феномену інформації як стратегічного ресурсу влади у сучасному публічному управлінні. В умовах цифрової трансформації суспільства інформація постає не лише інструментом комунікації, а й ключовим чинником, що визначає характер політичних, економічних і соціальних процесів. Проаналізовано традиційні типи влади — політичну, економічну, соціальну, ідеологічну та силову, — які в сучасному світі тісно взаємопов'язані з інформаційною складовою. Особливий акцент зроблено на інформаційній владі, яка у цифрову епоху набуває пріоритетного значення, адже саме вона забезпечує формування світогляду громадян, впливає на ухвалення управлінських рішень, слугує інструментом прогнозування та мобілізації суспільних процесів.

Висвітлено приклади практичного використання інформаційних ресурсів у сфері охорони здоров'я: від цифровізації послуг і впровадження електронних медичних систем до підвищення прозорості бюджетів медичних установ та налагодження ефективної комунікації між пацієнтами й лікарями. Розкрито потенціал інформаційної політики у зміцненні довіри громадян до системи охорони здоров'я, а також у забезпеченні її стійкості та відкритості.

Окрему увагу приділено ризикам, пов'язаним із маніпулятивним використанням інформації, поширенням дезінформації та явищем інформаційних

війн, що можуть суттєво впливати на сприйняття суспільством управлінських рішень у сфері медицини. Проаналізовано найбільш поширені техніки інформаційного впливу, які спричиняють викривлення реальності, зниження рівня довіри до державних інституцій та медичних структур. Висвітлено роль засобів масової інформації у формуванні громадської думки: з одного боку, через реалізацію просвітницької та комунікативної функцій, а з іншого — через ризики поширення паніки, стигми й недовіри.

У підсумку обґрунтовано необхідність розвитку медіаграмотності, формування критичного мислення та впровадження відповідальної інформаційної політики, яка має розглядатися як важлива умова стабільного демократичного розвитку, підвищення рівня національної безпеки та захисту суспільного добробуту.

Ключові слова: ресурси влади, інформаційна політика, інформаційна безпека, охорона здоров'я, громадська думка.

Radzishavska Yevgeniia Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor, Kharkiv National Medical University, Department of Medical and Biological Physics and Medical Informatics, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0001-9149-7689>

Rysovana Liubov Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Kharkiv National Medical University, Department of Medical and Biological Physics and Medical Informatics, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0001-7937-4176>

Shapkin Anton Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Kharkiv National Medical University, Department of Histology, Cytology and Embryology, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0002-6437-4840>

Alekseienko Roman Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Kharkiv National Medical University, Department of Physiology, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0002-0926-7903>

INFORMATION AND POWER

Abstract: The article is devoted to the study of the phenomenon of information as a strategic resource of power in modern public administration. In the conditions of digital transformation of society, information appears not only as a tool of communication, but also as a key factor that determines the nature of political, economic and social processes. The traditional types of power are analyzed - political, economic, social, ideological and force, - which in the modern world are closely interconnected with the information component. Special emphasis is placed on information power, which in the digital era acquires priority importance, because

it is it that ensures the formation of the worldview of citizens, influences the adoption of management decisions, serves as a tool for forecasting and mobilizing social processes.

Examples of practical use of information resources in the field of healthcare are highlighted: from the digitalization of services and the implementation of electronic medical systems to increasing the transparency of medical institution budgets and establishing effective communication between patients and doctors. The potential of information policy in strengthening citizens' trust in the healthcare system, as well as in ensuring its sustainability and openness, is revealed.

Special attention is paid to the risks associated with the manipulative use of information, the spread of disinformation and the phenomenon of information wars, which can significantly affect the public's perception of management decisions in the field of medicine. The most common techniques of information influence that cause distortion of reality and a decrease in the level of trust in state institutions and medical structures are analyzed. The role of the mass media in shaping public opinion is highlighted: on the one hand, through the implementation of educational and communicative functions, and on the other - through the risks of spreading panic, stigma and distrust.

As a result, the need for the development of media literacy, the formation of critical thinking and the implementation of a responsible information policy, which should be considered an important condition for stable democratic development, increasing the level of national security and protecting public welfare, is substantiated.

Keywords: government resources, information policy, information security, healthcare, public opinion.

Постановка проблеми. Влада - це суспільне явище, що виражається у можливості та здатності окремих осіб, груп або інституцій впливати на поведінку інших, здійснювати управління, забезпечувати підпорядкування та реалізовувати певну політику [1]. Будь-яка влада завжди ґрунтується на впливі, передбачає підпорядкування, має соціальний характер та організує суспільство. В залежності від типу влади по різному реалізуються її впливи. Так політична влада є владою держави, уряду і партій; економічна - забезпечує контроль над ресурсами та власністю; соціальна влада реалізує впливи через статус та престиж; моральна/духовна - через ідеї та цінності; на вищі щаблі поступово підіймається влада інформаційна, яка здійснює контроль за знаннями та доступом до інформації [2,3].

Кожен тип влади базується на ресурсах - засобах, за допомогою яких вона здійснюється. Наприклад, до економічних ресурсів влади належать власність, фінанси та виробництво, за допомогою яких влада, яка контролює економіку, може диктувати умови іншим. Армія, поліція та спецслужби належать до силових ресурсів та забезпечують можливості примусу,

покарання та захисту. Закони, правила та нормативні акти гарантують легітимність влади та її рішень й належать до нормативно-правових ресурсів.

Формування світогляду, лояльності, моральних основ поведінки, підтримка цінностей, традицій, релігії та національної ідеї реалізується за допомогою культурно-ідеологічних ресурсів, а засоби масової інформації (ЗМІ), інтернет, соціальні мережі, освітні структури підтримуються за допомогою інформаційних ресурсів.

Від кількості та ефективності використання ресурсів залежить сила та стабільність влади, а баланс між ними дозволяє зменшити конфлікти у суспільстві. Монополія на певний ресурс часто веде до авторитаризму або диктатури.

Метою даної роботи є вивчення впливу владою на інформацію і в загалом на громадську думку.

Виклад основного матеріалу. Інформація як ресурс влади інформаційної є фундаментом сучасного світу. Вона оточує нас звідусіль, формує наше розуміння реальності, впливає на кожен аспект нашого життя та є одним із найпотужніших ресурсів влади, наочно ілюструючи той факт, що знання – сила. Варто простежити, як само це відбувається.

Одним із стовпів людського існування є процес прийняття рішень від мізерного (що мені сьогодні одягнути?) до глобального (яку обрати стратегію розвитку країни?). Ефективність рішення залежить від повноти інформації, що дозволяє з множини можливих альтернатив обрати найкращий варіант [1,4].

Інформація є підґрунтям для прогнозування майбутніх подій, підготовки до них та напрацювання можливих сценаріїв поведінки [5]. Наприклад, аналіз фінансових даних компанії, її макроекономічних показників та геополітичної ситуації у цілому дозволяє виявляти потенційні ризики для інвестицій та приймати відповідні рішення; аналіз попиту споживачів спонукає до розробки нових видів продукції та послуг, відмови від застарілих підходів та обрання оптимальних на поточний час варіантів поведінки.

Вельми актуальною є властивість прогнозування на підставі наявної інформації й у медицині. Так, наприклад, аналіз даних про поширення захворювань дозволяє прогнозувати можливі епідемії та розробляти заходи для їх запобігання; генетична інформація, інформація про перебіг біологічних процесів та про ефективність існуючих препаратів дозволяє розробляти нові лікарські форми.

Зокрема інформація, навіть, дозволяє знижувати корупційні ризики в системі охорони здоров'я. Прозорий облік та контролюючі механізми, побудовані на основі відкритих даних, можуть допомогти виявити нецільове використання бюджетних коштів. Наприклад, оприлюднення бюджетів медичних установ та інформації про їхні витрати може дозволити громадськості контролювати ефективність використання ресурсів, сприяючи підвищенню відповідальності медичних працівників та адміністрацій [6].

Важливим аспектом є також роль інформації в комунікації між пацієнтами та медичними працівниками. Зростання доступності медичних даних, таких як історії хвороби, результати досліджень та рекомендації, може значно покращити якість медичного обслуговування [7,8]. Пацієнти, які мають доступ до своєї медичної інформації, стають більш активними у формуванні власного лікувального процесу. Це, в свою чергу, стимулює лікарів до більшої відповідальності та уважності у своїй роботі.

Не можна також ігнорувати інформаційні технології, які стають все більш інтегрованими в систему охорони здоров'я. Електронні медичні записи, системи телемедицини та оперативний доступ до медичних знань змінюють підходи до надання медичної допомоги. Вони сприяють ефективному обміну інформацією між різними учасниками процесу: пацієнтами, лікарями, медсестрами та адміністраторами. Для держави це відкриває нові можливості в плануванні та управлінні охороною здоров'я, адже дані про ефективність лікування та стан здоров'я населення стають більш легкодоступними.

Водночас, використання інформації як ресурсу влади в системі охорони здоров'я створює і певні виклики. Захист персональних даних, етика в інформаційних технологіях та доступ до інформації є важливими питаннями, які потребують належної уваги. Держава повинна встановлювати чіткі правила та норми, що регулюють обробку та використання інформації в охороні здоров'я, щоб уникнути зловживань та захистити права пацієнтів.

На інформації базується сучасне політичне життя: перед початком виборчих процесів у країнах стартують численні соціологічні опитування, результати яких дозволяють кандидатам варіювати передвиборчою риторикою модифікувати наративи та прогнозувати результати виборів. Моніторингування соціальних мереж дозволяє контролювати рівень довіри громадян до влади, виявляти ознаки зростання соціальної напруги та появи протестних акцій [2,8].

Зазвичай для прогнозування майбутніх подій використовують статистичні методи, машинне навчання та інші інструменти аналізу даних великих обсягів (Big Data), підґрунтям для чого є наука Data Science. На основі отриманих результатів будуються моделі, які дозволяють прогнозувати майбутні події.

Інформація відіграє вирішальну роль у формуванні особистості як одиниці суспільства, її моральних цінностей та світогляду. Проблема полягає в тому, що інформація може впливати на цей процес як позитивно, так і негативно.

Інформація може бути інструментом впливу, коли її застосовують з наміром формувати поведінку або переконання цільової аудиторії. У таких випадках ідеться про маніпулятивне використання інформаційних ресурсів - як на рівні свідомого впливу, так і на рівні підсвідомого навіювання. Це може включати цілеспрямований добір фактів, подання чуток як достовірних

відомостей, виривання інформації з контексту або створення інформаційного середовища, в якому певне рішення здається єдино можливим. У підсумку, прийняття рішення відбувається не в інтересах об'єктивного суспільного блага, а на користь тих, хто контролює потоки інформації [9,10]. Маніпуляція має багато інструментів: це і банальне викривлення фактів, коли інформація подається у вигідному для маніпулятора світлі із замовченням невідгідні деталей або перебільшенням значущості окремих фактів, і застосування емоційно забарвлених слів, образів або історій, які викликають у людини сильні емоції (страх, гнів, радість), які стають на заваді критичному сприйняттю інформації, і посилення на авторитетів та впливових людей для підтвердження неправдивої інформації й створення враження її достовірності, і багаторазове повторення однієї й тієї ж, навіть неправдивої інформації, що з часом може змусити людину повірити в неї [10].

Маніпуляції можуть бути як очевидними, так і прихованими, і часто вони вдаються до психологічних трюків, щоб впливати на сприйняття реальності.

По-перше, маніпулятори часто обирають певні дані або факти, які підтверджують їхню точку зору, і ігнорують або знецінюють інформацію, що суперечить їхнім переконанням. Це явище відоме як підтверджувальне упередження. Наприклад, у політичних кампаніях кандидати можуть акцентувати увагу на своїх досягненнях, водночас замовчуючи невдачі. Таким чином, створюється викривлений образ реальності.

По-друге, маніпуляції часто реалізуються через емоційно забарвлену інформацію, яка викликає сильні емоції, такі як страх, гнів або радість. Використання емоційних тригерів безпосередньо впливає на здатність людини критично оцінювати наявні дані. Наприклад, новинні повідомлення, які зосереджуються на шокуючих подіях, можуть знижувати рівень скептицизму глядачів, спонукаючи їх до безумовного прийняття інформації.

Крім того, маніпуляції можуть здійснюватися через підтекст, який не завжди є очевидним. Рекламні кампанії, медійні програми та соціальні мережі часто використовують символіку та образи, що викликають певні асоціації перемішані з сенсаційними повідомленнями. Такі техніки збільшують вплив думку суспільства і окремої людини.

Піком маніпуляції інформацією є дезінформація - поширення неправдивої або спотвореної інформації з метою введення в оману та досягнення бажаного результату [11].

Варто згадати про роль соціальних медіа в поширенні дезінформації, де вона розповсюджується швидше, ніж фактчекінг може зупинити. Користувачі легко можуть поділитися неправильною інформацією, не підтверджуючи її джерела.

Дезінформацію слід вміти розпізнавати, створюючи тим самим власний «інформаційний щит», який захищає від обману. Ці навички є надзвичайно

важливими в сучасному світі із щоденним шквалом повідомлень, новин і постів, не завжди правдивих. Основними кроками, спрямованими на оцінювання якості інформації та протистоянню дезінформації є:

перевірка джерела інформації (чи вказано автора публікації);

перевірка автора публікації (чи є це офіційним виданням, або виданням державної установи, або автор є авторитетним журналістом);

обережне, упереджене ставлення до анонімних джерел, до джерел незрозумілого походження та джерел із зухвалою, яскравою назвою (наприклад, "pravda24", "сенсація", "інсайдер" тощо);

оцінювання заголовку та стилю подання інформації, обережне ставлення до інформації із емоційними, кричущими заголовками;

обережне, упереджене ставлення до інформаційних продуктів, які, уникаючи складних фактів, апелюють до страху, викликають злість або паніку, використовують усі великі літери, багато знаків оклику;

пошук підтвердження в інших джерелах (якщо новина справжня - її обов'язково висвітлять декілька надійних медіа та офіційних джерел (МОЗ, ВООЗ, Міноборони тощо);

перевірка візуального контенту (дезінформація часто використовує старі фото як демонстрацію сьогоденних подій, фотошоп або відео з вирваним контекстом, викривлені графіки). Доцільним є перевірка зображення через Google Images або TinEye, що допомагає дізнатись, де воно вперше з'явилося.

У підсумку, маніпуляції інформацією – це складний феномен, який потребує усвідомленості і критичного мислення з боку споживачів. Освіта в цій сфері може допомогти людям розпізнавати маніпулятивні техніки і розвивати здоровий скептицизм щодо отриманої інформації. Важливо пам'ятати, що свобода думки насправді є свободою критичного аналізу всього, що нас оточує.

Інформаційна війна та її вплив на суспільство

Важким випробуванням як для окремих особистостей, так і для суспільств у цілому є, так звані, інформаційні війни. Інформаційна війна - це використання інформації та комунікаційних технологій для досягнення військових, політичних, економічних або соціальних цілей. Вона може включати в себе поширення пропаганди, дезінформації, фейкових новин, кібератаки та інші форми впливу на свідомість людей [12,13].

Інформаційна війна – це багатогранна проблема з кількома ключовими аспектами, які слід знати, розуміти та протистояти ним.

Одним із основних аспектів інформаційної війни є її здатність формувати безпосередній вплив на свідомість громадян. Використання дезінформації, маніпуляцій та пропаганди дозволяє впливати на емоції і сприйняття реальності [14]. Наприклад, у періоди політичних конфліктів або військових дій, інформаційні кампанії можуть підсилювати патріотизм або навпаки, сіють страх і занепокоєння, ведучи до зростання соціальної напруженості.

Інформаційна війна провокує поляризацію та соціальний розкол, використовуючи існуючі світоглядні розбіжності у суспільстві як зброю або створюючи нові пріоритети та висувуючи нові ідеї. Поширюючи дезінформацію, формуючи підбурюваний контент, інформаційна війна може загострити розбіжності в суспільстві, розпалюючи ворожнечу та перешкоджаючи конструктивному діалогу. Матеріалізуючи соціальні розбіжності, інформаційна війна може призвести до насильства в реальному світі та до соціальних заворушень.

Незважаючи на контекст, метою кожної інформаційної війни є маніпулювання громадською думкою заради політичної чи економічної вигоди. За класикою, будь-яка мета реалізується виконанням низки завдань. У випадку інформаційної війни такими завданнями є поширення необхідної пропаганди, спотворення фактів і використання психологічних тактик для впливу на переконання та поведінку людей.

Розвинутий інформаційний простір, наявність соціальних медіа та інших онлайн-платформ, які часто посилюються алгоритмами, що віддають перевагу факту взаємодії з користувачем над точністю інформації, що передається під час такої взаємодії, сприяють стрімкому поширенню дезінформації [5,12]. Зокрема, соціальні мережі стали потужним інструментом для ведення інформаційних війн, адже вони забезпечують швидкість та широкий доступ до аудиторій. Через фейки і неперевірену інформацію популяризуються різноманітні наративи, що можуть мати як політичні, так і економічні цілі. Наприклад, маніпуляції через соціальні мережі можуть дестабілізувати політичну ситуацію в країнах, несучи в собі елементи підбурювання до протестів або насильства.

Інформаційна війна ніколи не починається «просто так», вона є цілеспрямованою діяльністю, що використовується із певною метою, наприклад, для підриву виборів, для створення підґрунтя для сумнівів в демократичних процесах і в урядових інститутах, для дестабілізації демократії та просування авторитаризму [15]. Наприклад, завжди дієвим є феномен «склянки з водою» зі сакральним питанням: склянка наполовину повна чи наполовину порожня, оскільки, за бажанням, будь-яку подію можна перевернути, підкресливши найгірші сторони і приховавши найкращі. Постійний шквал суперечливої інформації та маніпулятивних наративів має потужний психологічний вплив, призводячи до почуття тривоги, розгубленості та безпорадності, що робить людей ще більш сприйнятливими до маніпуляцій та менш схильними до тверезої оцінки ситуації та до участі у громадському житті.

У контексті глобалізації інформаційна війна продовжує загострювати суперечки між різними країнами, ставлячи під загрозу стабільність у міжнародних відносинах. Кожен новий виклик вимагає адекватних відповідей, і наразі важливим стає розвиток критичного мислення серед громадян, які повинні вміти розпізнавати спроби маніпуляції.

Інформаційні війни мають значний вплив також на сферу охорони здоров'я, де дезінформація та маніпуляції можуть призвести до серйозних наслідків для суспільства. З початком пандемії COVID-19 ця тема набула особливої актуальності. З одного боку, поширення неправдивої інформації стосовно вірусу, методів лікування та вакцин викликало масові хвилювання, а з іншого – страх перед хворобою та стрес, пов'язаний із невизначеністю, став частиною повсякденного життя. Дезінформація про вакцини є особливим аспектом інформаційної війни в здоров'ї. Від рекламованих фейкових ліків до теорій змови про чіпування населення, фейки активно поширювались не лише в соціальних мережах, а й у засобах масової інформації. Це призвело до зниження довіри до медичних закладів та фахівців. В результаті, багато людей відмовлялися від вакцинації, що суттєво впливало на колективний імунітет і, як наслідок, ускладнювало контроль над епідеміями.

Крім того, інформаційні війни коригують статус медичних працівників. Лікарі ставали «жертвами» дезінформації, коли їхні професійні рекомендації ставилися під сумнів. Це не лише підривало їх авторитет, але й відлякувало пацієнтів. Люди почали шукати альтернативні джерела інформації, часто покладаючись на недостовірні дані, що збільшувало ризик самодіагностики і самолікування.

В умовах інформаційної війни медичні організації та державні установи почали тісніше співпрацювати з експертами в галузі комунікації для боротьби з фейками. Вони запускали рекламні кампанії з метою підвищення обізнаності населення про важливість вакцинації та науково обґрунтованих методів лікування. Однак, попри ці зусилля, виклик залишається великим.

Боротьба з інформаційною війною є дуже складною, оскільки буває надзвичайно важко визначити джерело інформаційної війни. Її "посіпаки" часто діють анонімно або через проксі, що ускладнює притягнення винних до відповідальності та розробку ефективних контрзаходів, а глобальне охоплення та доступність інтернет та соціальних медіа роблять цю проблему ще більш складною. Таким чином, інформаційна війна є складною та підступною проблемою, яка загрожує основам демократичних суспільств. Це підриває довіру, підживлює розкол, маніпулює громадською думкою та підриває державні інститути. Вирішення цієї проблеми вимагає багатогранного підходу, який включає освіту медіаграмотності, ініціативи з перевірки фактів, підзвітність платформи та міжнародну співпрацю.

Беззаперечно, що й роль засобів масової інформації (ЗМІ) у формуванні громадської думки про охорону здоров'я є надзвичайно важливою та багатогранною. ЗМІ, будучи основними каналами комунікації між медичними експертами, урядовими установами та широкою громадськістю, здатні впливати на те, як люди сприймають медичні питання, стратегії лікування та профілактики захворювань [16,17]. ЗМІ можуть поширювати важливу інформацію про хвороби, стратегії профілактики, здоровий спосіб життя та

доступні медичні послуги. Вони можуть привернути увагу громадськості до важливих проблем зі здоров'ям, спонукаючи людей звернутися до лікаря.

Звичайним явищем нашого життя стали платформи ЗМІ, де обговорюються найрізноманітніші проблеми охорони здоров'я із участю експертів, пацієнтів, політиків тощо. Цей феномен призводить не лише до підвищення обізнаності громадян у певних медичних аспектах, але й надає громадськості можливості тиску на державні інституції для ініціювання позитивних змін у медичній галузі та притягнення до відповідальності посадових осіб.

ЗМІ є потужним локомотивом для просування наративів здорового способу життя, корегуючи шкідливі звички, уподобання та хибні ставлення до певних речей, як-от вакцинація, регулярні огляди, здорове харчування тощо. Такі можливості, в решті решт, сприяють оздоровленню нації та підвищують економічний рівень держави [18].

ЗМІ виконують також функції транслятора, перекладаючи складний медичний жаргон на зрозумілу мову, надаючи людям можливість приймати обґрунтовані рішення щодо свого здоров'я.

Проте, як і кожне складне явище, ЗМІ можуть справляти й негативний вплив на свідомість пацієнта. Кожен з нас стикався із заголовками в Інтернет на кшталт: «Шок! Лікарі приховують правду!». Це є класичним прикладом маніпуляції інформацією, що справляє негативний вплив на свідомість пацієнта.

Дезінформація та «інфодемія» - швидке поширення неточної або оманливої інформації про здоров'я, особливо в Інтернеті, може призвести до плутанини, страху та неправильного власного вибору у сфері громадського здоров'я («Вакцинуватися неможна! Це обманка, щоб провести чіпування людини!»). Це може бути особливо небезпечно під час кризового або перехідного стану системи охорони здоров'я.

Відомо, що ЗМІ здатні формувати не лише інформованість, але й емоційне ставлення людей до проблем здоров'я [16,19]. Позитивні або негативні наративи в медіапокритті можуть впливати на ставлення громади до вакцинації, профілактичних заходів та навіть до окремих медичних закладів. Одже, важливо, щоб журналісти усвідомлювали свою відповідальність у формуванні наративів, які можуть суттєво вплинути на життя людей.

У гонитві за сенсацією ЗМІ іноді можуть зосереджуватися на рідкісних сенсаційних випадках, створюючи викривлене уявлення про ризики для здоров'я та викликаючи непотрібне занепокоєння. Це може призвести до надмірної реакції або уникнення необхідної медичної допомоги.

Крім того, засоби масової інформації можуть мати власні програми або перебувати під впливом зовнішніх факторів, що призводить до упередженого висвітлення проблем охорони здоров'я. Прикладом може служити антивакцинна кампанія в медіа. Під час пандемії COVID-19 на деяких телеканалах і в

інтернет-виданнях свідомо або несвідомо транслювалися меседжі, що дискредитують вакцинацію. Часто до ефіру запрошували «експертів» без медичної освіти, які ставили під сумнів ефективність вакцин, а іноді — просували альтернативні методи «лікування», зокрема травами, содою чи йодом. Один із телеканалів у заголовку сюжету заявив навіть «Після вакцинації — смерть. Що приховують фармкомпанії?». При цьому мова йшла про окремий випадок, не підтверджений експертами як пов'язаний із щепленням. Журналісти не надали коментарів лікарів або МОЗ. Інше ЗМІ поширювало матеріали з маніпулятивними зображеннями, де вакцини асоціювались із хворобою, а не захистом. В результаті люди, які довіряли цим ЗМІ, почали відмовлятися від вакцинації, боялися звертатися до лікарів, що призвело до зростання смертності та навантаження на медичну систему. Такий приклад показує, як інформаційна подача може викривити реальність, підірвати довіру до медицини та вплинути на здоров'я нації. Саме тому медіа повинні нести відповідальність за точність і об'єктивність матеріалів, особливо в критичних темах.

Упереджене представлення в засобах масової інформації певних хвороб або станів здоров'я може закріпити стигму та негативні стереотипи, що призводить до дискримінації та перешкоджає доступу до медичної допомоги. Стигма - це упереджене ставлення до людини через якусь ознаку: хворобу, діагноз або фізичний/психічний стан. Коли ЗМІ показують хворобу лише в негативному світлі, підсилюють страх, осуд чи зневагу - це формує негативне сприйняття таких людей у суспільстві. Наприклад, якщо в телесюжеті про людей із ВІЛ або зі СНІДом акцентують лише на тому, що хвороба невиліковна, її мають «небезпечні» або «аморальні» люди, зараження - це завжди наслідок «неправильної поведінки», то такий підхід створює стигму. Як результат, люди бояться спілкуватися з ВІЛ-позитивними пацієнтами, пацієнти приховують свій статус та не звертаються по медичну допомогу, бо бояться осуду. Це ж стосується психічних розладів (зображення людей із депресією чи шизофренією як «небезпечних» або «божевільних»); залежностей (алкоголізм, наркоманія як "ознака слабкості", а не хвороби); ожиріння або зовнішніх вад (які часто висміюють або зображують негативно). Як результат - люди ізолюються від суспільства, не звертаються по допомогу вчасно, формується культура мовчання - про проблеми не говорять, а отже - не вирішують.

Відповідальні ЗМІ мають давати слово лікарям і пацієнтам, пояснювати природу хвороб без осуду, поширювати історії одужання, підтримки й боротьби, уникати сенсаційних або емоційно забарвлених заголовків.

Неможна нехтувати й тим фактом, що діяльність деяких ЗМІ призводить до підриву довіри до закладів охорони здоров'я. Створюються ситуація, коли через негативні або перебільшені повідомлення в ЗМІ люди починають сумніватися у професіоналізмі медиків, боятися лікуватися в лікарнях або не

вірити у правильність рішень Міністерства охорони здоров'я. Такі повідомлення формують загальне недовіру до всієї системи медицини, навіть якщо проблема стосується лише одного випадку.

Наприклад, телесюжет або стаття з кричущим заголовком «Лікарі вбивають? Помилка медиків коштувала життя пацієнту!». У сюжеті розглядається один трагічний випадок, без належного розслідування, без надання слова лікарям з емоційною подачею (з музикою, з драматичними кадрами, що викликають страх або обурення). Як наслідок, люди починають вірити, що всі лікарі некомпетентні, що «лікарня = небезпека», відкладають лікування, самі собі ставлять діагнози з Інтернету або звертаються до знахарів. Це є величезною проблемою для громадського здоров'я. Коли немає довіри, люди не вакцинуються, не звертаються вчасно по допомогу, поширюють фейки. Як наслідок, поширюються епідемії, ускладнюються хронічні хвороби, психічні розлади, оскільки ігноруються профілактика та лікування. На тлі цього падає моральний стан лікарів, які працюють в умовах суспільної зневаги й стресу.

Відповідальні медіа повинні подавати інформацію збалансовано, без паніки, перевіряючи факти та беручи коментарі з обох боків. Їх задачею має бути зосередження на вирішенні проблем, а не тільки на критиці, пояснення того, як працює система, а не пошук «винних».

Висновки. Таким чином, підсумовуючи, можна стверджувати, що ЗМІ мають величезний потенціал змінювати громадську думку про охорону здоров'я. Вони можуть стати потужним інструментом для просування здорового способу життя, підвищення обізнаності про важливі медичні питання та стимулювання суспільної участі в охороні здоров'я. Однак, для того щоб цей потенціал реалізувався, журналісти повинні діяти відповідально, зосереджуючись на точності, етиці та відповідності громадським інтересам, адже кожна новина може мати реальні наслідки для здоров'я та добробуту суспільства. Дуже важливо усвідомлювати як потенційну користь, так і потенційну шкоду від впливу ЗМІ та працювати над тим, щоб медіа зробили внесок у більш поінформоване та здоровіше суспільство.

Література:

1. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2024. № 2. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/2_2024/21.pdf
2. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cedem.org.ua/library/zakon-ukrayiny-pro-derzhavnu-pidtrymku-zasobiv-masovoyi-informatsiyi-ta-sotsialnyj-zahyst-zhurnalistiv/>
3. Касьянов Г. В., Моруков Б. С. Політологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 368 с.
4. Fioretto S., Masciari E., Napolitano E.V. A short review on the evolution of KPIs in public administration // arXiv.org. 2024. № 2412.09142. Available at: <https://arxiv.org/abs/2412.09142>

5. Данилюк О. О. Інформаційне суспільство: теорія і практика. Київ: Академвидав, 2019. 312 с.
6. Cantarelli P. Information use in public management decision making: A research synthesis // *Public Administration Review*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1111/puar.13735>
7. Rizun N., Revina A., Edelmann N. Text analytics in co-creation of public services: Literature review and research framework // *arXiv.org*. 2023. № 2305.18316. Available at: <https://arxiv.org/abs/2305.18316>
8. Sikora-Fernandez D., Stawasz D. Asymmetry in access to public data // *Journal of Public Governance*. 2023. № 65(3). P. 33–47. DOI: <https://doi.org/10.15678/PG.2023.65.3.03>
9. Гуманенко І. В. Інформаційна політика : навчальний посібник. Харків: Право, 2021. 264 с.
10. Маклюен М. Галактика Гутенберга. Київ: Ніка-Центр, 2017. 328 с.
11. Ricard J., Yañez I., Hora L. Modeling informational disorder: Mechanisms and consequences based on a systematic review // *arXiv.org*. 2025. № 2504.12537. Available at: <https://arxiv.org/abs/2504.12537>
12. Кастельс М. Інформаційна епоха: економіка, суспільство і культура. Київ: Либідь, 2020. 496 с.
13. Dušek J. Data mailboxes as part of digital transformation strategy in the Czech Republic // *Administrative Sciences*. 2023. Vol. 13, № 6. P. 154. DOI: <https://doi.org/10.3390/admsci13060154>
14. Тоффлер Е. Третя хвиля. Київ : Основи, 2018. 368 с.
15. Карр Н. Поверхнєве мислення. Що інтернет робить з нашими мізками. Харків: Фабула, 2022. 304 с.
16. Zaliznyuk V. Public–citizen interaction in modern conditions: challenges of digitalization and artificial intelligence // *Public Administration and National Security*. 2025. № 4. Available at: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2025-4-10897>
17. Чешко С. Ф. Інформаційна безпека та інформаційна війна. Львів: Видавництво ЛНУ, 2019. 192 с.
18. Vasyltchyshyn O., Storozhenko L., Babkova T., Kuchmenko V., Kovalchuk V. Influence of social networks on public administration system, law and order, and judiciary // *Journal of Law and Sustainable Development*. 2023. Vol. 11, № 11. e2027. DOI: <https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i11.2027>
19. Zaporozhets T.V., Taran Yu.I. Conceptual and legal principles of legislative power implementation under the principle of power separation: Foreign and national experience // *Public Administration and National Security*. 2024. № 2. Available at: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2024-2-9689>

References:

1. Scholarly notes of the V.I. Vernadsky TNU. Series: Public management and administration. 2024. No. 2. [Electronic resource]. Access mode: https://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/2_2024/21.pdf
2. Law of Ukraine “On state support of mass media and social protection of journalists”. [Electronic resource]. Access mode: <https://cedem.org.ua/library/zakon-ukrayiny-pro-derzhavnu-pidtrymku-zasobiv-masovoyi-informatsiyi-ta-sotsialnyj-zahyst-zhurnalistiv/>
3. Kasyanov G. V., Morukov B. S. Political science. Kyiv: Center for Educational Literature, 2020. 368 p.
4. Fioretto S., Masciari E., Napolitano E.V. A short review on the evolution of KPIs in public administration // *arXiv.org*. 2024. No. 2412.09142. Available at: <https://arxiv.org/abs/2412.09142>

5. Danylyuk O. O. Information society: theory and practice. Kyiv: Akademvydav, 2019. 312 p.
6. Cantarelli P. Information use in public management decision making: A research synthesis // *Public Administration Review*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1111/puar.13735>
7. Rizun N., Revina A., Edelman N. Text analytics in co-creation of public services: Literature review and research framework // *arXiv.org*. 2023. No. 2305.18316. Available at: <https://arxiv.org/abs/2305.18316>
8. Sikora Fernandez D., Stawasz D. Asymmetry in access to public data // *Journal of Public Governance*. 2023. No. 65(3). P. 33–47. DOI: <https://doi.org/10.15678/PJG.2023.65.3.03>
9. Gumanenko I. V. Information policy: a textbook. Kharkiv: Pravo, 2021. 264 p.
10. McLuhan M. *The Gutenberg Galaxy*. Kyiv: Nika-Center, 2017. 328 p.
11. Ricard J., Yañez I., Hora L. Modeling informational disorder: Mechanisms and consequences based on a systematic review // *arXiv.org*. 2025. No. 2504.12537. Available at: <https://arxiv.org/abs/2504.12537>
12. Castells M. *The Information Age: Economy, Society and Culture*. Kyiv: Lybid, 2020. 496 p.
13. Dušek J. Data mailboxes as part of digital transformation strategy in the Czech Republic // *Administrative Sciences*. 2023. Vol. 13, No. 6. P. 154. DOI: <https://doi.org/10.3390/admsci13060154>
14. Toffler E. *The Third Wave*. Kyiv: Osnovy, 2018. 368 p.
15. Carr N. *Surface Thinking. What the Internet Does to Our Brains*. Kharkiv: Fabula, 2022. 304 p.
16. Zaliznyuk V. Public–citizen interaction in modern conditions: challenges of digitalization and artificial intelligence // *Public Administration and National Security*. 2025. No. 4. Available at: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2025-4-10897>
17. Cheshko S. F. *Information security and information war*. Lviv: Publishing House of LNU, 2019. 192 p.
18. Vasyltchyshyn O., Storozhenko L., Babkova T., Kuchmenko V., Kovalchuk V. Influence of social networks on public administration system, law and order, and judiciary // *Journal of Law and Sustainable Development*. 2023. Vol. 11, No. 11. e2027. DOI: <https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i11.2027>
19. Zaporozhets T.V., Taran Yu.I. Conceptual and legal principles of legislative power implementation under the principle of power separation: Foreign and national experience // *Public Administration and National Security*. 2024. No. 2. Available at: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2024-2-9689>